

*Lite,
mycket
...eller
allt?*

Effekterna

– så blir det!

Text och foto: MATS HANNERZ

Forskarna har använt sig av tre olika scenarier:

- 1 10 % av skogsmarken brukas med blädning i granskog, utöver frivilliga avsättningar.
- 2 30 % av skogsmarken brukas med blädning i granskog. Det är mer än hälften av all granskog i landet.
- 3 100 % av skogsmarken brukas med hyggesfria metoder. Alla granbestånd blädas och alla tall-, bland- och lövbestånd sköts med överhållen skärm.

Procentsiffrorna avser produktiv skogsmark. Alla scenarier jämförs med trakt-hyggesbruk och naturhänsyn enligt skogsbrukets målbilder (dagens skogsbruk).

Virkesproduktion på riksnivå

I analysen antogs att blädade skogar har 10 procent lägre virkesproduktion på bördiga och medelgoda marker, och 20 procent på svagare marker. I överhållna skärmar var tillväxten 20 procent lägre jämfört med trakthyggesbruk.

10 % - minus 1,8 %

30 % - minus 5,3 %

100 % - minus 19 %

Med hyggesfritt skogsbruk minskar i första hand massaved och grot, men även mängden sågtimmer går ner vid högre andel hyggesfritt.

Flora och fauna

10 % - positivt för kontinuitetsgynnade arter, som svårspidda svampar, mossor och lavar. I första hand kommer de mest värdefulla skogarna som redan har en skoglig kontinuitet att blädas. Störningsgynnade arter har tillräckligt med utrymme i den överhållna skogen.

30 % - Fortfarande positivt, men den marginella nyttan minskar eftersom vi nu börjar bläda även mindre värdefulla skogar. Störningsgynnade arter knutna till gran kan börja få problem.

100 % - Fortfarande positivt.

I de överhållna skärmarna finns utrymme även för störningsgynnade arter. Pionjärträdsdrag som björk kan få problem, liksom arter knutna till dem.

För alla nivåer gäller att hänsyn måste lämnas. Död ved är viktigt även i den hyggesfria skogen.

Rennäring

10 % - stor nytta för hänglavarna, särskilt om de blädade granskogarna hamnar i områden som är viktiga för renskötseln.

30 % - stor nytta för hänglavarna men bara marginellt bättre än 10 % eftersom skogar även utanför renskötselns kärnområde ingår.

100 % - stor nytta. I skärmarna kan lavar spridas från gamla till unga träd.

Virkeskvalitet

10-30 % - i den blädade granskogen hittar vi både bra och dålig virkeskvalitet. Vi får mer sågtimmer men också en mer svårbedömd kvalitet. Densitet och årsringsbredd kommer att variera både inom och mellan träd. I genomsnitt blir kvaliteten likvärdig med den i trakthyggesbruket.

100 % - det som sagts ovan gäller även här för den blädade granskogen. I de överhållna skärmarna finns potential att skapa riktigt bra sågtimmerkvalitet på överhållna tallar.

Drivningskostnader

10-30 % - Kostnaderna för en inledande blädning med upptagning av stickvägar motsvarar dem för gallring vid samma trädstorlek. Vid senare blädningar är kostnaderna ännu högre. Trots att större träd tas ut vid blädningen blir drivningskostnaderna högre än i trakthyggesbruket sett över en hel omloppstid.

100 % - Ännu högre kostnader ef-

2

Filmer om hyggesfritt

FOTO: WATS MÄNNERZ

Ur filmen "Variationsrikt skogsbruk".

1 Future Forests film "Variationsrikt skogsbruk" ger en överblick över olika hyggesfria metoder och tar dessutom med oss på ett besök till det tyska hyggesfria skogsbruket i Lübeck. Här intervjuas Lübeck Stads Jörg Baeskow av filmens producent Sverker Johansson.

2 I vinter kommer ännu en film om hyggesfritt skogsbruk. Skogforsk och Future Forests har fått pengar från Formas för att inspirera och instruera om hyggesfria brukningsmetoder. Projektledare är Johan Sonesson, Skogforsk.

Här intervjuas Line Djupström på Skogforsk i ett av flera försök med naturvårdande skötsel. Johan Heurgren producerar filmen.

tersom det är dyrt att avverka i skärmar. Mindre volymer kommer att tas ut per hektar, större arealenheter kommer att brukas varje år, och fler virkestransporter krävs när varje avlägg är mindre.

Skogsvård

10-30 % - I blädningsskogen uppstår inga skogsvårdskostnader eftersom vi inte behöver markbereda, plantera eller röja.
100 % - Här sjunker skogsvårdskostnaden ytterligare jämfört med trakthyggesbruket. Skärförnygringen måste visserligen röjas, men i analysen antogs att bestånden förnygras naturligt efter markberedning.

Rekreation

Preferensstudier visar att människor tycker bäst om gammal produktionsskog som de kan se långt i, och sämst om hyggen och tät ungskog.

10-30 % - eftersom människor undviker hyggen är det positivt att bruka mer granskog med blädning. En riktigt fullskiktad skog är dock svår genomtränglig och har dålig genomsikt.

100 % - i det här landskapet behöver ingen se något hygge. Skärmarna upplevs sannolikt som positiva, men granskogen kan uppfattas som för tät.

Klimatnytta

Klimatnyttan är direkt relaterad till tillväxten. Ju mer det växer, desto mer kol kan lagras in i skogen, och mer kan avverkas och användas för att ersätta fossila råvaror. Eftersom medeltillväxten bedöms vara lägre med hyggesfri skötsel blir också klimatnyttan lägre.

Bär och svamp

Mera hyggesfritt ger:

- Mer blåbär
- Oförändrat med lingon
- Mer svamp

BLÄDNING OCH BLÄDNINGSSKOGS- BRUK

Blädning är en gallring där skogen efter avverkningen är fullskiktad. En skog som sköts med upprepade blädningar sköts med skogsskötselsystemet blädningsskog. En fullskiktad skog har träd i alla höjdklasser, från små plantor till stora träd, i alla delar av skogen, och det finns alltid fler små än stora träd. Blädningsskog förutsätter skuggfördragande trädslag, och i Sverige innebär det granskog. KÄLLA: Skogsskötselserien nr 11, Blädningsskog